

Quadrifolia

Afdeling Deventer Jaargang 23, nr. 4 – 2010

Dag van de Veldbiologie

Datum: zondag 10 oktober 2010, Tijd : 10.00 uur en 11.00 uur, De Bannink, Excursieleider: Bob Maks
10 – 10 – 10 Natuur moet je zien!

Op zondag, de 10de van de 10de om 10.00 uur start in Deventer de dag van de veldbiologie.

De afdeling Deventer van de KNNV organiseert samen met het IVN en de Deventer Bomenstichting deze dag. Zij willen u graag de vele aspecten van onze natuur laten zien op een wandeltocht over het landgoed “De Bannink”. Op de wandeling over “De Bannink” komen vooral de beleving en de kennis over de natuur aan bod. Want op het prachtige en eeuwenoude landgoed De Bannink is volop natuur te zien. Van de kleinste insecten tot grote roofvogels; van minuscule algen of schimmels tot monumentale bomen, bijzondere landschapselementen, essenstoven en holle wegen. Wij vertrekken om 10.00 uur en om 11.00 uur vanaf de Rodijksweg t.o. nr. 3 bij het electriciteitshuisje. Na ongeveer twee uur wandelen, kijken en luisteren naar diverse deskundigen, waaronder vogelaars, paddenstoelen-, insecten- en bomenkenners, zijn we

terug aan de Rodijksweg. U wordt op deze wandeling meegenomen naar een van de oudste bomen van Deventer, en we laten u zien dat deze boom een biotoop op zich herbergt. Wij wandelen langs oude lanen, langs een heel bijzondere lindeboom en een holleweg met eikenstoven die stamt uit de middeleeuwen en langs de boerderijen van het landgoed.

Bob Maks, KNNV afdeling Deventer. telefoon: 0570-610266, telefoon (0573 – 401077) e-mail: voorzitter@knnv.deventer.nl

Lezing Altai gebergte in Siberië

Datum: donderdag 21 oktober 2010

Tijd : 20.00 uur.

Plek : Ulebelt, Deventer

Spreker: Ronald Groenink en Mike Hirschler

Ronald Groenink en Mike Hirschler houden een lezing over hun reis naar het Altai gebergte in Siberië,

Aanmelden voor deze lezing kan bij Henny Wassens, 0570 – 676072 of Nienke Dijkstra, 0570-657817

Excursie op landgoed Voorstonden

Datum: zondag 24 oktober 2010.

Tijd: 10 uur.

Start bij de parkeerplaats aan de Voorsterweg.

Excursieleider: Herman en Klaske ten Grotenhuis

In 2009 heeft de afdeling een wandeling gemaakt op het landgoed. Het thema was toen Natura 2000.

Tijdens de wandeling zagen de begeleiders een groot aantal paddenstoelen, maar daar was toen weinig aandacht voor. Daarom wilden Herman en Klaske de wandeling dit jaar herhalen, nu met het accent op de

paddenstoelen. Het landgoed Voorstonden is bekend om zijn oude bomen in het park rondom het huis en in de lanen langs de weg. In zulke oude bossen en lanen zijn de paddenstoelen niet verdwenen en staan nog soorten die elders zeldzaam zijn of niet meer voorkomen. Vaak zijn dat de bomenbegeleidende soorten, de mycorrhizazwammen.

We willen graag aan mensen laten zien hoe een zorgvuldig beheer kan leiden tot een grotere diversiteit. Na de publiekswandeling op 10 oktober een mooie gelegenheid om met zoveel mogelijk mensen het thema biodiversiteit aandacht te geven. Opgeven bij: Herman en Klaske ten Grotenhuis 0573-401077 of grotenhuis@solcon.nl

Kleine paddenstoelenexcursie Zandbeltermolenbos

Datum: donderdag 28 oktober 2010
Tijd : 14.00 uur.

Excursieleidsters: Eefke van Schaik en Claire van Norel
De bossen rondom Deventer zitten vol verrassingen wat paddenstoelen betreft. We vinden ze in het Zandbeltermolenbos, de dichtbij gelegen Linderweg en langs de Soestwetering. In het Zandbeltermolenbos zijn afwisselend loofbomen en naaldbomen.

De Vermiljoenhoutzwam is daar te zien.
De wandeling duurt ongeveer anderhalf uur. De auto's zijn goed te parkeren halverwege het Zandbeltermolenbos. Makkelijk te bereiken vanaf de Spanjaardsdijk of vanaf de Schooldijk.
Aanmelden bij Claire van Norel_0570-656703 of Eefke van Schaik_0570-652126

Excursie Zonnenbergen

Datum: zondag 7 november 2010
Tijd : 9.30 uur.

Verzamelen bij de Oude landbouwschool Ceintuurbaan
Excursie leider: Harry Groenink
Halve dagexcursie o.l.v. Harry Groenink.
Vandaag maken we een wandeling op het Landgoed Zonnebergen tussen Heeten en Wesepe.
Hopelijk zien we de eerste trekvogels die ons deze herfst en winter komen bezoeken.
Ook is dit de tijd voor paddenstoelen en als het weer een beetje meezit kunnen we een mooie wandeling hebben in dit landschappelijk aantrekkelijke landgoed.
Aanmelden bij Harry Groenink 0570 544983 of Nienke Dijkstra 0570 657817

Kleine excursie Joppe

Datum: donderdag 11 november 2010
Tijd : 14.00 uur.

Plek : "V1-lanceerplaats" aan de Dortherdijk, Joppe
Excursie leidster: Koos Anema
Onze eerste donderdagmiddagexcursie was ooit op een zomerse dag naar 't Joppe. Nu is het november en herfst, maar ook dan is er in dit vochtige bosgebied nog van alles te beleven. De paden kunnen vochtig zijn, dus laarzen of degelijk schoeisel aanbevolen.
We starten om 14.00 uur vanaf de parkeerplaats bij de "V1-lanceerplaats" aan de Dortherdijk
Aanmelden bij Koos Anema, tel. 0575-431821

Gewestelijke excursie Tiengemetten

Datum: zaterdag 13 november

Tijd: Uiterlijk 09.45 uur verzamelen bij de afvaartsteiger van de veerdienst naar Tiengemetten. Het adres voor routeplanner en navigatie: Nieuwendijk 1, 3284 KR Zuid Beijerland. Het vertrek van de veerdienst is 10.00 uur. Het is van groot belang tijdig aanwezig te zijn omdat de volgende afvaart pas om 11.00 uur is.
Plek: Nieuwendijk 1, 3284 KR Zuid Beijerland

Op zaterdag 13 november organiseert het Gewest een excursie naar het eiland Tiengemetten onder leiding van Hans Grotenhuis en Tjalling van der Meer. Tiengemetten, het enige nog echte eiland in de Delta, is ontstaan door opslibbing van een zandplaat van ongeveer 5 hectare die in 1750 werd bedijkt. De oude maat voor ongeveer een hectare was toen "gemet", vandaar de naam Tiengemetten. Stukje bij beetje werd steeds meer land ingepolderd tot in 1850 de huidige vorm van het eiland bereikt werd. In 1994 werd het eiland door de provincie aangewezen als natuurontwikkelingsgebied en in 1997 is Natuurmonumenten eigenaar geworden van het eiland. In 2005 is begonnen met de omvorming van het landbouwgebied tot een natuurgebied waarin de elementen weer invloed hebben. Het behoort tot de Ecologische Hoofdstructuur.

Het eiland is te verdelen in drie zones: een moeras, een wildernis met paden en een gedeelte met een zorgboerderij waar op klassieke wijze land- en tuinbouw bedreven wordt. Er is een bezoekerscentrum van Natuurmonumenten en er zijn verscheidene vogelkijkhutten.

Tiengemeten is in ieder seizoen rijk aan vogels. In de winterperiode zijn dit onder andere eenden en ganzen zoals Brand- en Kolgans, Smienten en Pijlstaarten. Tiengemeten is ook populair bij roofvogels, zoals Slechtvalk, Buizerd en Torenvalk, terwijl er ook een kans op een ontmoeting met de zeearend is. Kortom een excursie die zowel landschappelijk als voor vogels zeer de moeite waard is.

Afhankelijk van de belangstelling kunnen we de excursie splitsen in een groep vogelaars, die over het algemeen een wat kortere afstand aflegt, en een groep die wat meer van het eiland wil zien.

Tiengemeten ligt niet naast de deur, dus het is vroeg weg en laat thuis; houdt daar rekening mee. We zullen met het

veer van 17.10 weer naar de vast wal terugkeren. Meenemen: brood en drinken voor de hele dag, stevig schoeisel, wind- en waterdichte kleding en natuurlijk kijker en telescoop. Bij voor de excursie slechte weersomstandigheden gaat deze niet door.

Noot:

Het is natuurlijk niet handig om vanuit

afdelingen met half lege auto's naar Tiengemeten te rijden. Wanneer de afdelingen als uiterlijke opgavedatum 6 november hanteren is de animo voor deze excursie tijdig te overzien en is, wanneer gewenst, het vervoer wat te structureren. Tijdige opgave is daarvoor wel noodzakelijk!

We zijn tijdens de excursiedag bereikbaar onder het volgende nummer 06 20892808 (telefoon Tjalling)

Voor 6 november opgeven bij Ria de Oude-de Wolf tel. 0570-592329 e-mail: aenldeoude@concepts.nl

Dialezing door Harry Weimer over vogels en kikkers in Costa Rica

Datum: donderdag 18 november 2010

Tijd: 20.00 uur

Plek: Ulebelt, Deventer

Spreker: Harry Weimer

In het Midden Amerika, klem tussen de Pacific en de Atlantische oceaan ligt Costa Rica een schitterend land zonder leger en met een bruisende natuur.

Costa Rica is een van de weinige landen ter wereld waar op zo'n kleine oppervlakte zo een grote concentratie aan vogelsoorten (875) voorkomen. De enorme verscheidenheid aan habitats en zijn unieke positie als landbrug tussen Noord-Amerika en Zuid-Amerika zijn hier de voornaamste oorzaken van.

Het waren vooral de vogels en de kikkertjes die, op hun rondreis in 2000 zo'n grote indruk maakten dat Harry

en Riet Weimer Costa Rica in 2007 nogmaals bezochten.

'Pura Vida!' een uitdrukking van de bevolking die je snel leert nazeggen. Hij betekent "puur leven", maar ook "geweldig" of "doe maar relaxed". Met een digitale diapresentatie waarbij de klemtoon op vogels en kikkers ligt, gaan we met Harry Weimer aanschouwen waarom dit land zo "Pura Vida" is.

Voor meer informatie en het opgeven voor deze lezing kunt u vanaf 1 november contact opnemen met Henny Wassens, 0570 – 676072

(adv.)

Smalbraak
NOTARISSEN
gewoon goed geregeld

Excursie Lochemse Berg

Datum: zondag 21 november 2010

Tijd: 10 uur

Verzamelen: parkeerplaats naast Bon' Aparte te Lochem

Excursieleaders: Dick Steenstra en Henny Wassens
De Lochemse Berg in november. Misschien nog wat herfstkleuren en paddenstoelen. De meeste bladeren zijn al van de bomen. Maar in ieder geval een gebied voor een gevarieerde wandeling. De Lochemse Berg en de Kale Berg zijn restanten van een stuwwal met daartussen akkers en graslanden met houtwallen. Deze houtwallen hebben de ruilverkaveling relatief goed doorstaan. Op het hoogste punt van de Lochemse Berg staat de Belvédère, in 1893 gebouwd. De verzamelplaats is de parkeerplaats naast restaurant Bon' Aparte aan de Lochemseweg tussen Lochem en Barchem. Opgeven bij Dick Steenstra (0570 619176) of Henny Wassens (0570 676072)

Kleine excursie landgoed Ampsen

Datum: donderdag 16 december 2010

Tijd: 14.00 uur

Plek: Parkeerplaats aan de Ampsenseweg, Ampsen

Excursieleaders: Herman en Klaske ten Grotenhuis

Deze middag willen we een korte wandeling houden op het landgoed Ampsen. Het landgoed is voor een deel in particulier bezit, jonkheer en mevrouw Van Weede wonen er zelf.

We willen graag laten zien wat de eigenaar doet om het landgoed in een mooie conditie te houden. Ook zullen we zeker een aantal paddenstoelen bekijken, Ampsen is rijk aan paddenstoelen. Maarten van Vuuren, al overleden maar ooit een gewaardeerd lid van de KNNV en de NMV, heeft het landgoed onderzocht op Russula's. Dankzij de begroeiing met oude loofbomen is dit deel van het landgoed zo rijk aan zwammen.

We hopen dat weer en seizoen toelaten een gevarieerde excursie te hebben.

Herman en Klaske ten Grotenhuis zijn de begeleiders, u kunt hen bereiken via 0573-401077 of voorzitter@deventer.knnv.nl

Terugblik

Kleine excursie in de tuin van Anne Sauter te Klarenbeek

Datum: 3 juni 2010

Excursieleaders: Dick Steenstra en Henny Wassens

Aantal deelnemers: 11

Anne leidde ons door haar gebied. Het idee om een groot gedeelte van haar tuin te laten afplaggen begon met een vijvertje van 5 meter doorsnede. Die hadden ze in 1990 aangelegd en daar kwamen toen al leuke dingen tevoorschijn zoals heide, kikkers en de Kamsalamander.

In samenwerking met de gemeente Voorst en het Geldersch Landschap werd ruim 3 jaar geleden een grote poel gegraven en de grond er om heen afgeplagd. De poel is ongeveer 1,25m diep en heeft een mooie lemige oever.

Op de heuvel achter de poel staat o.a Meidoorn, Gelderse roos en Eik.

Anne zaait niets in maar kijkt wat er spontaan opkomt, en inmiddels is er al veel moois te vinden. De KNNV afdeling Apeldoorn heeft inmiddels 240 soorten planten geïnventariseerd.

We zagen o.a Stekelbrem, Dopheide, Kleine zonnedaauw, Bleekgele droogbloem, Leverkruid en Vogelpootje. Ook veel opslag van Berk, Wilg en Grove den. Dat wordt 1 keer per jaar gemaaid. Nu maar afwachten dus wat de successie brengt.

Excursie Reestdal

20 juni 2010

Aantal deelnemers: 12

Excursieleader: Dick Steenstra

Dat de zomer de volgende dag begon was aan het weer niet te merken. Het was een frisse dag maar gelukkig bleef het droog en hebben we veel mooie en ook bijzondere waarnemingen gedaan. We liepen in beekdal van de Reest, de grensrivier tussen Drente en Overijssel. Gelijk in het begin hoorden we al de Wielewaal en aan het eind werd de Ruigpootbuizerd gesignaleerd. Maar ook de plantenliefhebbers kwamen aan hun trekken: we zagen Slangewortel, Ronde zonnedaauw en Moeraswolfsklauw. Het was een wandeling door een heel gevarieerd gebied. We hielden een pauze op een verhoging met het uitzicht op een nat gebied en op een betonnen wand met gaten waar de Oeverzwaluwen af en aan vlogen. Een

prachtig gezicht. Een opsomming van vermeldenswaardige waarnemingen: Boompieper, Roodborsttapuit, Wulp, Vogelpootje, Esparcette, Steenraket en Kale jonker. Aan het eind was er een veld vol bloeiende Korenbloemen. Dick werd hartelijk bedankt voor het organiseren van deze mooie en afwisselende excursie.

Excursie Fam. Remerie, Varsseveld

27 juni 2010

Aantal deelnemers: 15

Excursieleider: Nienke Dijkstra

Het was een mooie, zonnige en warme dag. Bijna geen wind. De familie Remerie heeft tussen Hall en Varsseveld een boerderij met veel land gekocht. Het land is zo ingericht dat het mogelijkheden biedt voor de natuur om zich te ontwikkelen. Er zijn vier poelen uitgegraven met graafmachines. Deze machines zijn zo te werk gegaan dat er veel relief is ontstaan. Er zijn vlakke en steile oevers op de zonkant en de schaduwkant. Zo ontstaan er verschillen microklimaten en –ecosystemen.

De bedoeling van deze excursie was een nulmeting te doen. De soorten die zijn waargenomen zijn geordend per poel. We zagen er onder andere Kleine zonnedauw, Vetblad, Liggend vetmuur, Echte koekoeksbloem, Veelstengelige waterbies, Tijmblad ereprijs en Kompassla. Ook was er veel opslag van Els en Wilg. Over twee jaar zullen we de soorten met deze nulmeting vergelijken. Even verderop bezochten we de Heidehoekse Vloed. Een gebied dat al 20 jaar geleden als natuurontwikkelingsterrein is ingericht. Hier groeide massaal de moeras wespenorchis, Teer guichelheil, Echte koekoeksbloem, Gevlekte orchis, Gewone brunel, Grote ratelaar en Duizendguldenkruid. Het gebied van de familie Remerie zou zich op dezelfde manier kunnen ontwikkelen. Voor die tijd zal er veel werk verzet moeten worden, zoals het in toom houden van de Els en de Wilg. Hulp hierbij is altijd welkom. Wilt u een dag of meerdere dagen actief zijn in de natuur bij Varsseveld stuur een mailtje naar Franke Remerie: zin@xs4all.nl.

Verenigingszaken

Van de voorzitter

In juni overleed ons zeer trouwe lid Henk Piepenbroek. Iedereen die de lezingen bezocht kende Henk als degene die het licht aan en uit deed. Maar in de goede jaren, voor zijn ziekte, heeft Henk, samen met zijn vrouw Gerrie veel voor de afdeling betekend. Beiden waren zeer bekend bij de mycologen en er zijn zelfs paddenstoelen naar hen genoemd. In een mooie dienst hebben we Henk herdacht, zie hiervoor ook de Herdenking, en we hopen dat Gerrie onze lezingen weer komt bezoeken, nu dan zonder Henk.

Na vakantieperiode voor onze afdeling zijn we goed van start gegaan. Op 7 augustus hield Hans Grotenhuis een excursie op het terrein rond de Lettelerleide, waar ook een groepje leden Hans bijstaat tijdens de inventarisatie van planten die er gaan groeien langs de beek. Het lijkt een mooi gebied te worden, de ontwikkeling wordt jaarlijks gevolgd door tweemaal een opname te maken. Tijdens de inventarisatieronde op 1 augustus vlogen er veel Bandheidelibellen, een prachtig gezicht. Verder zagen we erg veel vlinders en daar is een verslag van gemaakt. Op 19 augustus was de excursie naar de vistrap in de Schipbeek. 15 leden waren erop af gekomen en hebben mooie waarnemingen gedaan tijdens een leuke excursie, waar het weer aan mee werkte.

Op de 22e ging Paul Winkelman met nog 9 leden zoeken naar de Kleine heivlinder op het Kootwijkerzand. Een groot succes, want niet alleen dat Paul meer Kleine heivlinders dan ooit zag, vlogen er ook nog andere soorten waaronder de Gewone heivlinder. De regen die voorspeld was kwam niet en de excursie was ook mede daardoor geweldig geslaagd.

Er staan in september nog een aantal interessante excursies gepland en ik hoop dat vele leden eraan denken en eraan meedoen. Wat betreft de komende periode vanaf oktober is de werkgroep hard aan het werk geweest een goed programma te maken. De contacten met het IVN Deventer zijn verstevigd, waardoor we hopen dat ook de lezingen goed worden bezocht. En natuurlijk moet 10 –10 –10 een hoogtepunt worden. We houden dan een soort drive-inn wandeling op de Bannink, start om 10 uur en om 11 uur, waar we tijdens de wandeling willen laten zien wie we zijn als KNNV. We hopen daarmee nieuwe leden te werven. En we rekenen eigenlijk op veel leden die meedoen om de KNNVsfeer te benadrukken. Zie verder het programma voor de activiteiten. Als bestuur hopen we weer op veel deelname aan de georganiseerde lezingen en excursies.

Klaske ten Grotenhuis

Ter nagedachtenis aan Henk Piepenbroek

Op 15 juni 2010 is een van onze oudste leden Henk Piepenbroek op 86jarige leeftijd overleden. Op 21 juni was de KNNV uitgenodigd bij de dankdienst voor zijn leven en de crematie. De dienst was heel bijzonder, vooral omdat er veel muziek werd gemaakt met instrumenten die Henk zelf had gemaakt. Want behalve voor de natuur en met name de paddenstoelen, waren Henk en zijn vrouw Gerrie gegrepen door muziek. Dat ze die liefde op hun kinderen en kleinkinderen hebben overgedragen werd duidelijk tijdens de dienst.

Namens de KNNV heb ik (Klaske) de onderstaande woorden gesproken om Henk te gedenken. Een bescheiden man met veel kennis en kunde.

Henk en Gerrie zijn al jarenlang betrokken leden van onze afdeling Deventer van de KNNV. Tijdens de winterperiode bezochten ze onze lezingen trouw, altijd met veel belangstelling voor de andere leden. Daarnaast gingen ze mee met excursies en leiden ze ook zelf excursies. Dat laatste kwam er de laatste jaren niet zo veel meer van en ook de laatste paar jaar werd hun komst minder in verband met de gezondheid van Henk.

Als KNNV zijn we oprecht dankbaar voor al hun inbreng in de vereniging. Henk is een zestal jaren Natuurhistorisch secretaris geweest en organiseerde toen de lezingen en de excursies. Hij deed dat zeer nauwgezet, zoals hij ook zeer precies was in allerlei andere zaken.

In 1992 heeft hij het 75 jarig jubileum van de afdeling mee gestalte gegeven. In de jubileumcommissie, waar ik ook deel van uitmaakte, werd naast goed gewerkt ook veel plezier gemaakt. Henk bracht naast goede ideeën ook zijn humor in en dat bleek goed te werken.

Ook herinner ik me nog de excursies op de Wilpse klei waar we naar paddenstoelen gingen zoeken. In die tijd wist ik daar nog weinig van af. Mede via Henk en Gerrie is die interesse gaan leven, zowel bij Herman als bij mij. Wat wisten ze er veel van af, niet alleen de namen, altijd de wetenschappelijke naam!, maar ook waar zo'n paddenstoel thuis hoorde en waarom hij nou juist daar groeide. Ik heb altijd naar hen opgekeken. Toch ook tijdens de excursies werd het nooit te zwaar of te wetenschappelijk, Henk zorgde voor af en toe een grapje tussendoor of een leuk verhaal over een bepaalde vondst.

Door hen hebben we ook Windesheim leren kennen, het tichelgatengebied waar ze zo vaak geweest zijn en wat ze jarenlang hebben gevolgd. In het voorjaar van 2008 is er een groot artikel verschenen over de inventarisatie die Gerrie en Henk daar hebben gedaan. Met dat artikel is de waardering gebleken van zoveel mycologen voor hun werk.

De foto's die Henk maakte waren van zeer goede kwaliteit. Toch pronkte hij er niet mee, maar af en toe liet hij er iets van zien. En met het verhaal wat erbij hoorde, kreeg hij de zaal in de Pompe heel stil met af en toe een smakelijke lach.

Zo gedenken wij als afdeling Henk en willen we onze grote waardering uitspreken voor hem. Hijzelf zou wijzen naar Gerrie, die volgens hem zoveel meer wist dan hij.

We wensen jou, Gerrie, je kinderen en kleinkinderen sterkte toe met het verlies van Henk. Dat de mooie herinneringen jullie verdriet mag verzachten.

Henk, rust in vrede.

Colofon

Sluitingsdata voor kopij:

Nummer 4 verschijnt half december 2010.
Kopij dient voor 16 november 2010 te worden ingeleverd bij Bien Hage, Havikshorst 33, 7414 HR Deventer, jacvs@xs4all.nl

KNNV afd.: Deventer

Secretaris: Ria de Oude-de Wolf,
Hemeltjenskampweg 5, 7431 CB Diepenveen;
secretaris@deventer.knnv.nl

Penningmeester en ledenadministratie:

Bob Maks, De Heuvel 34, 7413 AX Deventer
0570-610266, penningmeester@deventer.knnv.nl
Triodosbank, 78.67.10.438, t.n.v. KNNV afd.
Deventer te Deventer.

Jongeren tot 25 jaar die lid worden van de KNNV betalen in 2010 € 16,- per jaar. Zij kunnen zich aansluiten bij de Landelijke Jongeren van de KNNV (tussen 20 en 33 jaar). De LJ vraagt € 4,50 extra contributie voor haar activiteiten. Informatie op www.knnv.nl/lj

(adv.)

Smalbraak
NOTARISSEN
gewoon, goed, geregeld